

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

28 august 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători:

Ion Corolevschi, Ion Druță,

Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

examinînd cererea de revizuire înaintată de Valeriu Drosu, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Ecaterinei Copăceanu în interesele lui Mihail Copăceanu împotriva Valentinei Drosu și Oficiului Cadastral Teritorial Leova, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și cererea reconvențională depusă de Valeriu Drosu împotriva lui Mihail Copăceanu și Valentinei Drosu cu privire la declararea contractului de arvună nul și evacuare fără acordarea altui spațiu locativ,

împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013,

C O N S T A T Ă :

Ecaterina Copăceanu a depus în interesele lui Mihail Copăceanu o cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Drosu și Oficiului Cadastral Teritorial Leova cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii Mihail Copăceanu a indicat că, la 29 august 2000 a încheiat cu Valentina Drosu un contract de arvună în mărime de 2900 dolari SUA în vederea asigurării contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 2 din str. Gorki 4 orașul Leova pînă la 31 mai 2001.

Avînd în vedere faptul, că Valentina Drosu refuză să încheie contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului menționat, solicită recunoașterea dreptului de proprietate asupra apartamentului nr. 2 din str. Gorki 4 orașul Leova.

Valeriu Drosu a depus cerere reconvențională împotriva lui Mihail Copăceanu și Valentina Drosu cu privire la declararea contractului de arvună nul și evacuarea lui Mihail Copăceanu împreună cu membrii familiei din apartamentul nr. 2 din str. Gorki 4 orașul Leova fără acordarea altui spațiu locativ.

În motivarea cererii reconvenționale, Valeriu Drosu a indicat că, apartamentul în litigiu i-a fost repartizat în anul 1990, iar în anul 1996 a fost privatizat.

Ulterior, a plecat la muncă peste hotarele țării.

La întoarcerea în țară, a aflat că soția sa, a înstrăinat apartamentul fără acordul său, astfel fiind lipsit de dreptul la spațiu locativ.

Valeriu Drosu solicită declararea contractului de arvună nul încheiat la 29 august 2000 între Valentina Drosu și Mihail Copăceanu și evacuarea lui Mihail Copăceanu împreună cu membrii familiei din apartamentul nr. 2 din str. Gorki 4 orașul Leova fără acordarea altui spațiu locativ.

La 13 noiembrie 2007 Valentina Drosu a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Drosu cu privire la separarea cotelor-părți din proprietatea comună, prin adjudecarea ei și fiicei minore, Valeria în natură a 2/3 din apartamentul nr. 2 din str. Gorki 4 orașul Leova, 2/3 din construcțiile auxiliare și 2/3 din lotul de teren aferent casei de locuit.

Prin încheierea Judecătoriei Leova din 19 mai 2008 au fost conexate într-un singur proces pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Valentinei Drosu împotriva lui Valeriu Drosu cu privire la separarea cotelor-părți din proprietatea comună și pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ecaterinei Copăceanu în interesele lui Mihail Copăceanu împotriva Valentinei Drosu și Oficiului Cadastral Teritorial Leova cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și cererea reconvențională depusă de către Valeriu Drosu împotriva lui Mihail Copăceanu și Valentinei Drosu cu privire la declararea contractului de arvună nul și evacuare fără acordarea altui spațiu locativ.

Prin încheierea Judecătoriei Leova din 30 martie 2009, cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Drosu împotriva lui Valeriu Drosu cu privire la separarea cotelor-părți din proprietatea comună a fost scoasă de pe rol din motivul neprezentării reclamantei în instanța de judecată.

Încheierea în cauză nu este contestată de părți.

Prin hotărîrea Judecătoriei Leova din 30 martie 2009, a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Mihail Copăceanu împotriva Valentinei Drosu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate. A fost admisă parțial cererea reconvențională depusă de către Valeriu Drosu, cu evacuarea lui Mihail Copăceanu din apartamentul nr. 2 din str. Gorki 4 orașul Leova fără acordarea altui spațiu locativ. Cererea reconvențională a lui Valeriu Drosu împotriva lui Mihail Copăceanu și Valentina Drosu cu privire la declararea contractului de arvună nul, a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 25 iunie 2009 a fost respins apelul declarat de către Mihail Copăceanu și menținută hotărîrea Judecătoriei Leova din 30 martie 2009.

Mihail Copăceanu a declarat recurs împotriva hotărîrilor judecătorești, cerînd admiterea acestuia, casarea hotărîrilor judecătorești și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

Prin decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 16 decembrie 2009, a fost admis recursul declarat de către Mihail Copăceanu, a fost casată decizia Curții de Apel Cahul din 25 iunie 2009 și hotărîrea Judecătoriei Leova din 30 martie 2009, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Leova, în alt complet de judecători.

Prin hotărîrea Judecătorei Cantemir din 06 mai 2011, cererea de chemare în judecată a lui Mihail Copaceanu a fost admisă, iar cerere reconvențională a lui Valeriu Drosu a fost respinsă.

Împotriva hotărîrii menționate avocatul lui Valeriu Drosu – Valentina Hriplivaia a declarat apel, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinse pretențiile din acțiunea de bază și admise pretențiile din acțiunea reconvențională.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2012, apelul a fost respins și a fost menținută hotărîrea Judecătorei Cantemir din 06 mai 2011.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că Valentina Drosu a acționat ca vânzător al casei de locuit situată pe str. Gorki nr.4 din or. Leova, avînd acordul prezumat al soțului său – Valeriu Drosu, și autentificarea notarială a tranzacției de vânzare-cumpărare nu a avut loc din vina vânzătorilor Valeriu Drosu și Valentina Drosu, care trebuiau să se prezinte personal în fața notarului, însă au refuzat. Totodată, s-a indicat că Valeriu Drosu a contestat contractul de arvună din 29 august 2000, însă de fapt și de drept temeiuri de anulare nu a prezentat.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 06 noiembrie 2012, Valeriu Drosu a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2012 și a hotărîrii Judecătorei Cantemir din 06 mai 2011.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013, recursul declarat de Valeriu Drosu a fost considerat inadmisibil.

La 25 iunie 2014, Valeriu Drosu a înaintat cerere de revizuire a încheierii Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013, solicitînd admiterea acesteia și casarea încheierii revizuite, invocînd ca temei de revizuire, reieșind din cele relatate în cerere, lit. b) a art. 449 CPC - i-au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii, care nu i-au fost și nu i-au putut fi cunoscute anterior.

Drept circumstanțe noi revizuentul invocă dezacordul cu încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013 prin care recursul său a fost considerat inadmisibil și faptul că în materialele dosarului a descoperit anumite neclarități.

Examinînd motivele invocate de revizuent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia că cererea de revizuire urmează să fie respinsă ca inadmisibilă, pornind de la următoarele.

În conformitate cu lit. a) alin. (1) art. 453 CPC al RM, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată.

Drept temeiuri pentru revizuirea unei hotărîri irevocabile, de către legislator sunt definite cele conținute în art. 449 CPC și ele sunt indicate exhaustiv.

Pornind de la aceste cerințe, Colegiul relevă că revizuirea unei hotărîri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărîrii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 CPC. În același timp, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării în instanța de fond, dat fiind că instanța de recurs verifică

corectitudinea aplicării și interpretării de către prima instanță a normelor de drept material și procesual, în limitele materialelor din dosar și în limitele recursului declarat. Or, nu poate fi revizuită o hotărîre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța de fond, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație.

Din textul cererii de revizuire, înaintate la 25.06.2014, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că revizuentul solicită revizuirea încheierii Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013 invocînd ca temei lit. b) a art. 449 CPC.

Astfel, potrivit normei invocate, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul reține că, pentru a redeschide procesul pe temeiul prevăzut de art. 449 lit. b) CPC, este important ca circumstanțele sau faptele date, existente obiectiv pînă la data pronunțării hotărîrii, să fie confirmate în fața instanței prin prezentarea unor probe concludente.

Legea, art. 449 lit. b) CPC, vorbește despre circumstanțe (fapte) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucît examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu au putut fi cunoscute aceste circumstanțe (fapte). Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărîrii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire. Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Astfel, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv pînă la data pronunțării hotărîrii, ele urmînd a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărîrii. Faptele noi apărute după darea hotărîrii pot servi temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

Circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci cînd sînt determinante pentru judecarea justă a cauzei, or aceste noi circumstanțe conduc după sine la apariția, modificarea sau încetarea raporturilor juridice dintre părțile în litigiu și deci sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

În același timp, revizuentul trebuie să probeze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

La caz, Colegiul conchide că revizuentul nu a probat nici într-un fel prezența acestui temei de revizuire.

În speță, afirmațiile revizuiementului ce țin de dezacordul cu încheierea Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013 prin care recursul său a fost considerat inadmisibil și faptul că în materialele dosarului a descoperit anumite neclarități, nu se încadrează în temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, deoarece nu întrunește condițiile impuse de legiuitor pentru admiterea lui.

Mai mult, faptul invocat de revizuiement, ține de anumite circumstanțe, care puteau fi cunoscute anterior, în timpul judecării anterioare a pricinii.

În această ordine de idei, Colegiul constată cu certitudine că toate faptele invocate de revizuent ca circumstanțe pe care nu le-a cunoscut, dar care sunt determinante pentru revizuirea soluției, erau și/sau puteau fi cunoscute la momentul examinării și adoptării încheierii revizuite, însă acesta nu a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Astfel, Colegiul constată că revizuentul nu a prezentat alte înscrisuri care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că circumstanțele invocate de revizuent drept temei de revizuire, nu se încadrează în cele exhaustiv prevăzute la art. 449 CPC.

Prin cererea – obiectul prezentei ședințe, revizuentul nu a prezentat nici unul din temeiurile conținute în norma indicată.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*). Din considerentele menționate Colegiul consideră că prezenta cerere de revizuire nu poate fi admisă.

Astfel, Colegiul conchide că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, or retractarea neîntemeiată a unei hotărâri judecătorești irevocabile produce efecte grave pentru părți, întrucât se încalcă principiul stabilității raporturilor juridice, fiindcă unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea (art. 449 CPC) admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

În baza celor expuse și în conformitate cu art. 449, 451-453 din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de Valeriu Drosu împotriva încheierii Curții Supreme de Justiție din 13 martie 2013, în pricina civilă la acțiunea Ecaterinei Copăceanu în interesele lui Mihail Copăceanu împotriva Valentinei Drosu și Oficiului Cadastral Teritorial Leova, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și cererea reconvențională depusă de Valeriu Drosu împotriva lui Mihail Copăceanu și Valentinei Drosu cu privire la declararea contractului de arvună nul și evacuare fără acordarea altui spațiu locativ.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Ion Corolevschi

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea